

Hrvatski List

izlazi u Puli, svaki dan u 6 sati ujutro

Pojedini broj 8 helera

Mjesečna pretplata 2 K 40 h

+ Oglasi 30 h Petit-redak

Godina II.

Odgovorni urednik:
Josip Rahn, Pula

Petak, 28. travnja 1916

Tiskom i nakladom
Jos. Krmpotić, Pula

Broj 288

Grčka usprotivila se ententnim zahtjevima.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 27. travnja. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko i jugoistočno bojište.

Ništa nova.

Talijansko bojište.

Na primorskoj je fronti bila jučer i noćas topovska borba mjestimice veoma žestoka. U večer započela je proti našim opet osvojenim jarcima istočno od Selca bubanjska vatra. Na to uslijedivši je neprijateljski napadaj bio odbijen. Na tolimskoj mostovnoj glavici i sjeverno od nje djelovalo je naše topništvo snažno proti talijanskim postojankama. Monte S. Michele je stajao poslije podne pod zestokom vatrom svakog kalibra. Kod Bovca proterale su naše čete neprijatelja iz jednog uporišta. U području Rombona zarobili smo posadu, koja se je sastojala većim dijelom od Alpina. Na tiroškoj je fronti položaj nepromijenjen.

Zamjenik poglavice generalnog stožera pl. Hater, podmarsal.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 27. travnja. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Jugoistočno od Yperna ulhvatili smo engleske položaje pod snažnu vatru, čije su uspješno djelovanje ustanovile izvidnice. Južno od St. Eloia osujetili smo svojom vatrom jači neprijateljski napadaj s ručnim granatama. U odsjeku smo Givenchy-en-Gohelle-Neuville-Saint-Waast upalili s uspjehom više laguna, otebi neprijatelju u nastalim borbama s ručnim granatama komand jarka kod Givenchyja i suzbili sve protunavale. Engleski su napadaji sjeverno od Somme ostali bez uspjeha.

U području Mose došlo je osim žestokih topovskih bojeva, samo na lijevoj obali rijeke i do pješadijske djelatnosti s ručnim granatama. Navaljujuća francuska odijeljenja bila su suzbijena. Oborili smo 3 neprijateljska letjela. Njemačka je skupina letjela bacila obiljno bomba na željezničku prugu u dolini Noblette južno od Sulpessa.

Prošle je noći bila izvedena zračna napala protiv luke i kolodvorskih zgrada u Margate na istočnoj engleskoj obali.

Istočno bojište.

Položaj je nepromijenjen. Naši su zračnoplavi bacali bombe na radnje i na luke kolodvorske nasade u Dünamünde.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 26. travnja. (D. u.) Glavni stan javlja:

Iračka fronta.

U noći od 25. travnja zaplijenili smo brod „Julnari“, koji je navaljivao iz smjera od Felahije protiv Kut-el-Amare. Kapetan i dio posade bili su dijelom ranjeni, dijelom ubijeni. Na parobrodu našli smo veliku silu živeža, ratnog materijala i nekoliko strojnih pušaka. Kod Felahije na desnoj obali rijeke Tigris neznatni okršaji između prednjih straža. Na lijevoj obali rijeke topovski dvoboj.

Kaukaska fronta.

Na desnom krilu i u srednjoj fronte nije se zbililo ništa važno. Na lijevom krilu, južno od Trapezunta suzdržali smo neprijateljske navale u odsjeku Dzevislik.

Egipatska fronta.

Naše su bojne sile, koje napreduju protiv Sueškog prokopa, otjerale 4 neprijateljska konjanička roja, na koje su putem naišle. Učinili smo nekoliko zarobljenika i zaplijenili veliku silu ratnog materijala i municije.

Carigrad, 27. (D. u.) Glavni stan javlja:
Na raznim se frontama nije zbililo ništa važno.

Brzujavi.

Austro-Ugarska.

Osuda u Banjalučkoj parnici.

Sarajevo, 26. (D. u.) U Banjalukom je veleizdajničkom procesu osuda izrečena. 16 je optuženika osuđeno na smrt, među njima bivši zastupnici zemaljskog sabora Vasilije Grgić i svećenik Matija Popović. 88 je optuženika bilo osuđeno na tešku tamnicu od 1 do 18 godina, među njima bivši zastupnici zemaljskog sabora Vojislav Besarović na 18 g., Kosta Božić na 16 g., Maksim Gjurković na 14., Atanasije Šola na 12 g. i Jovo Šimić na 5 g. Odrješeno je bilo 53 optuženika.

Balkan.

Entente traži ponovno prijevoz srpske vojske na grčkim željeznicama.

Atena, 27. (D. u.) Reuterov ured javlja: Ententini su poslanici u Atenu poduzeli novi korak, da se smiju prevesti srpske čete u Macedoniju, te su za to zatražili upotrebu grčkih željeznica.

Poslije posjeta ententnih poslanika sabralo se ministarstvo na vijećanje.

Rusija.

Car se je vratio u Carskoje Selo.

Petrograd, 27. (D. u.) Car se je vratio u Carskoje Selo.

Engleska.

Opsadno stanje u Dublinu.

London, 27. (D. u.) Da odgovori na više upita, kakav je položaj u Irskoj, pročitao je Asquith brzojavku irskog podkralja, po kojoj je položaj povoljan. Bilo je tamo ubijeno 11 bunтовnika.

Po vijestima iz provincije, kazao je Asquith dalje, da je bilo proglašeno opsadno stanje u Dublinu i u čitavoj onoj grofoviji, te da je izvan Dublina čitava zemlja mirna.

Englesko izvješće o njemačkoj pomorskoj navali.

London, 25. (D. u.) Admiralitet javlja: Jutros se je pojavilo njemačko brodovlje bojnih krstarica, praćeno lakim krstaricama i razaračima u blizini Lovestofta. Tamošnje su ga bojne pomorske sile napale. Poslije dvadesetak časaka vratilo se je u Njemačku, tjerao od naših lakih krstarica i razarača. Na kraju bila su ubijena 2 muskarca, 1 žena i 1 dijete. Čini se, da je materijalna šteta neznatna. Bile su pogodjene 2 lahke engleske krstarice i 1 razarač; ali potopljen nije bio nijedan brod.

London, 24. (D. u.) Ratni ured javlja: Na večer od 24. pojavilo se je 4 ili 5 zepelina nad istočnim grofovijama. Bacili su sedamdesetak bomba. Jedan je muskarac teško ranjen. Drugih potanji vijesti nema o gubicima ljudskih života.

Englesko izvješće o štetama u Lowestoftu i Yarmouthu.

London, 27. (D. u.) Ratni ured izdaje slijedeći dalnji izvještaj o opstrjeljavanju Lowestofta i Yarmoutha. Opstrjeljavanje je Lowestofta potrajalo pol sata. Pored svag žestokog topovskog pucaanja od strane neprijateljskih brodova, ipak su štete razmjerno male. Lahko je oštećeno oporavište, plivajuće kupalište i 44 kuća. 2 su muskarca, 1 žena i 1 dijete ubijeni. 3 su osobe teško ranjene, a 9 ih je lahko ranjenih.

U Yarmouthu jedna je velika zgrada požarom ozbiljno a druga je hicima lahko oštećena.

Dogodjaji na moru.

Potopljeni parobrodi.

Amsterdam, 27. (D. u.) Lloyd javlja: Bio je potopljen norveški bark „Curmanian“. — Rotterdamski parobrod Maashafen, koji je udario na minu pred engleskom obalom, bio je ipak dovučen u jednu luku te je nastupio svoj povratak u Rotterdam, vučen od parobroda Nordsee i Poolzee. Na putu su udarila na mine i potonula pa-

robroda Maashafen i Poolzee. U luku stigao je sam Nordsee sa spašenim posadama izgubljenih parobroda.

Potopljena engleska podmornica.

Berlin, 27. (D. u.) Službeno se javlja: Dne 25. aprila potopljena bi po našim bojnim silama engleska podmornica „22“ u južnom dijelu Sjevernoga mora. Dva su momka spašena i zarobljena. Jedna je naša podmornica istoga dana i u istom predjelu pogodila engleski krstaš razreda Arethusa.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Rusija.

Petrograd, 25. Službeno izvještaj od 23. o. mj.:

Zapadna fronta.

Vrhovni je vojskovođa prošao dane velikog tjedna i veliku subotu u glavnom stanu da provede velike kršćanske blagdane zajedno sa svojim stabom.

Neprijateljski su letioci bacili nekoliko bomba na Dvinsk.

Naši su zrakoplovi sustava Monranea, bacili na kolodvor Dausevsa (17 km jugoistočno od Friedrichstadta) 13 bomba po 40 pudova svaka (t. j. 16-38 kg.).

Na ostaloj fronti topovski bojevi.

Francuska.

Paris, 24. Službeno izvješće od 25. o. mj. u 11 sati u noći:

Sjeverno od Aisme zauzele su naše čete iza topničke priprave jutros malenu sumu južno od Bultes u okolici Ville aux Bois. Zapadno od Mose zestoko opstrjeljavane vi. 304 i u okolici od Esnes-Cumières. Istočno od Mose bio je dan razmjerno miran. U području Woerve veoma zestoko opstrjeljavane u odsječku Moulainville. Tijekom dana nije bilo nikakvog djelovanja pjesadije.

Lotaringija.

Jugoistočno od Badenweilera poduzeli su Nijemci iza zestokog opstrjeljivanja oko podneva jaku navalu na izbočinu, koju tvori naša linija kod Chapelotte. Napadaj je bio potpuno odbijen. Nekoliko odjela neprijatelja, kojima je poslo za rukom, da provale u sjeveroistočno od izbočine, izbacili smo popodne i novih položaja i dio njih uništili vatrom. Zaroblili smo 50 Nijemaca, među njima jednoga časnika.

Bojevi u zraku.

Kod Vaunquios bilo je neprijateljsko jedno ljetalo u ranjoj borbi prinuđeno, da se spusti u neprijateljske linije, te je bilo našim topovskom vatrom uništeno. U okolici je Verduna jedan naš ljetac proljetao i sastrijelio njemačkog ljetca. Taj je pao na Cote-de-Poivre pedeset metara daleko pred našim jarcima. Treće je neprijateljsko ljetalo sastrijeljeno od našega ljetca, te je palo u sumi Forges. Konačno se je u okolici kod Cattonchelat okomito srušilo na zemlju jedno Fokkerovo ljetalo, pogodeno od našega ljetca. U noći na 25. izbacio je jedan naš upravljivi zrakoplov deset bomba od 155 centimetara i šest bomba od 20 centimetara na kolodvor Conflans.

Službeni izvještaj od 25. u 3 sata posl. pod. Zapadno su Mose, nakon šest kog opstrjeljivanja, napali su jučer pod noć Nijemci više puta naše nove položaje u području Mort-Homme. Nakon što su se dva prva pokušaja izjalovila, poduzeo je neprijatelj posljednju navalu, upotrebivši veliku množinu upaljivih tekućina. Naša ih je vatra zaustavila te su Nijemci bili prisiljeni, da se nakon znatnih gubitaka povrate u svoje položaje. U području Avocourta zestoko topovska djelatnost. Tekom noći kušao je neprijatelj, da povuče pomaknute prednje straže kod središnjeg Avocourtskog utvrđenja, ali nije uspio. Istočno Mose dosta živahno opstrjeljivanje naših prvih i drugih vrsta. U Apremontskoj sumi bojevi sa ručnim granatama. U Loreni rasprisan jako neprijateljsko izvidničko odjeljenje, što je kušalo nastupiti neku našu malu posadu istočno Neuvillea. Pastos je neprijateljski zrakoplov bacio 6 bomba na Dunkerque; jedna ženska ubijena a tri muškarca ranjena. Materijala je šteta neznatna.

Engleska.

London, 24. Službeno se javlja:

Mezopotamijska fronta:

Jučer je potrajalo kroz čitavi dan opstrjeljivanje Sannayata.

Egipatska fronta.

Javja se, da je kod Katie bilo 23. travnja borbe. Pozračnim se je izvidima ustanovilo neprijateljsko okupljanje od 200 do 500 ljudi na obali blizu Dneidara. Odjeljenje je od 500 ljudi zestoko napalo naše položaje kod Dneidara. Čim smo dobili pojačanja suzili smo ih.

Neprijatelj je ostavio u našim rukama 30 zarobljenika, a 40 mrtvih na bojištu. U koliko je poznato, odjeljenje je australskih četa proganjalo na uzamku neprijatelja, koji je imao mnogo mrtvih. Naše su čete zauzele selo Katia. Istodobno napala nas je bojna sila od 3000 ljudi sa tri poljska topa. Po zestokoj smo se borbi povukli iz sela.

London, 25. Admiralitet javlja: Dne 23. travnja poduzelo te uza sve nepovoljno vrijeme jato pomorskih ljetala napadaj sa bombama na neprijateljsko uzletiste u Heriakorke. Ljetala su bila zestoko opstrjeljavana, no sva su se neostetećena povratila. U koliko se je moglo zamjetiti, postignuli su dobri rezultati. Jedno je od naših ljetala napalo neprijateljsko ljetalo i prisililo ga, da se spusti. Kad je posljednji put bilo vidjeno, nazlazio se je na zemlju i nije se njim moglo više upravljati. Dne 24. travnja jutro izveden bje ponovni napadaj na isto mjesto zajedno sa Belgijancima te je izbačeno mnogo bomba. Sva su ljetala bila zestoko opstrjeljavana, no Englezi nijesu imali nikakvih gubitaka. Rezultati čini se, da su bili veoma povoljni. Istog je dana napalo englesko jedno ljetalo kakih pet milja daleko od Zeebrugge neprijateljski neki hidroplan. Neprijateljski je motoric pao iz ljetala još iz visine od 3000 stopa, dok se je samo ljetalo srušilo u more i potopilo.

Za operacija proti njemačkom brodovlju, bojnih krstaša, koje je osvanulo dne 25. travnja na istočnoj obali, progonila su naša ljetala dva Zeppelinova više od 60 milja preko mora i bacala bombe i strjelice, ali kako se čini, bez ozbiljnijeg uspjeha. Jedno ljetalo i jedan hidroplan navali su na njemačke ladje pred Lowestoflom i bacali teske bombe. I četiri su neprijateljske torpednjače bile takodjer napadnute bombama. Jedan je hidroplan došao pod zestoku neprijateljsku vatru, no premda je pilot bio ozbiljno ranjen, ipak se je moglo spustiti na kopno. Za jednoga je pilota javljeno, da ga je nestalo. On se je za vrijeme napadaja zeppelinu uzdigao bio ranim jutrom. Te se čini, kao da je nipoj jedan zeppelin. Od tad nije se ništa više o njem čulo.

Italija.

Rim, 25. Službeno izvješće od 25.:

Osobito živahno topovska djelatnost u visokom Cordevale te su u odsjeku brda Sv. Mihaela (Kras). Inače nema nikakvog važnog događaja.

Engleska „proročanstva“ o svjetskom ratu u godini 1916.

Medju mnogobrojnim pučkim kalendarima, koji izlaze u Engleskoj, ljetos kao da se najviše čita Old Moores Almanach (London, Foulsham & Co.) za godinu 1916. U njemu se naime nalazi osim običajnih podataka o položaju zvijezda, o vremenu itd. i veoma zanimivo jedno „proročanstvo“ o toku svjetskoga rata u godini 1916. Iz toga kalendara priopćujemo ovdje ta „proročanstva“, da pokažemo, kako u Engleskoj u širokim krugovima sude. Prva ćemo četiri mjeseca izostaviti, i počimamo sa „proročanstvom“ za mjesec

Ma j.

Početak se mjeseca javlja u Engleskoj kužna bolest, koju su uvukli vojnici iz Francuske. Oko 2. pretrpjet će engleske čete u inozemstvu teskih gubitaka. Druge sedmice u mjesecu buknuć će u Engleskoj stavka (strajk) medju željezničkim namještenicima i u električnoj industriji, od česa će veoma trpjeti javni promet. Vodeni putevi i mostovi, električni vodovi, brozjavi itd. bit će razoreni, tako, e će morati vlada da se umjesa. Oko 22. pobijedit će Engleska na moru, no nekih pet dana iza toga izgubit će mnogo ljudi i brodova. Dne 12. pojavit će se zestoke oluje, te će biti brodoloma, razorenja prometnih sredstava itd. Vrijednosti će papiri oko sredine mjeseca silno pasti radi nepovoljnih prilika u Rusiji i Francuskoj, kojoj prijete unutrašnji buntovnički nemiri.

Juni.

Početak se mjeseca opaža živahan pokret u engleskom novinstvu radi gospodarstvenih pitanja i opskrbe živežom, tako te će biti vlada prisiljena, da poduzme raznovrsne nužne mjere. Od 3. do 9. ima oružje Velike Britanije mnogo uspjeha na vodi i na kopnu. U to se vrijeme povoljno razvijaju i francuska i ruska poduzeća. Posljednje nesuglasice s radnicima bit će sad uklonjene. No oko 13. bit će opet gubitaka uslijed podmornica i neprijateljskih napadaja. Prema svršetku treće sedmice pomirnat će nerazmjerno veoma mnogo ljudi od kužnih bolesti. Pošalina, kozice i druge pogibeljne bolesti priredit će narod, a osobito omladinanu. Dne 21. stat će se tomu umiranju na put primjerenim zdravstvenim mjerama. Dne 27. počinje veoma ostra diplomatska nota, kod česa će po svojoj prilici sudjelovati i Amerika; radi toga su na vidiku novi zapletaji.

Julij.

Oko 5. pobijedit će Engleska u stranim zemljama, ponajpriče u Turskoj, a i na moru će imati sreće. No oko 10. ima nasuprot na moru i na kopnu veliki neuspjeh. Po svojoj prilici bit će pobijeda od Njemačke; engleske su obale izvršene veoma opasnim navalama neprijatelja. Dan 20. je izvanredno kritičan dan u diplomaciji. Strastveno i kratkovidno jedno ministarstvo tjera stvari tako daleko, te zamalo da ne bi došlo do prijeloma sa Rusijom i Francuskom. Engleska postizava u kolonijama neuspjeha. U Francuskoj se zamjećuju prevratna gibanja, koja bi mogla da imaju najgorih posljedica.

August.

Dne 5. će se opet uspostaviti sloga i sporazumak medju ententa. Sjeverna će se Amerika umiriti. Dan 13. je zaod dan za sva engleska željezničarska društva. Nezadovoljni će se radnici opet prihvatiti strajka; radi toga dolazi do palca, nezgoda itd. Iza toga će Engleska imati na ratnim poljanama uspjeha, no oko 27. stići će ju opet gubici na moru.

Septembar.

Prvi će dani u mjesecu donijeti ponovno biješjenje rata sa svom zestiinom na više mjesta. Za vrijeme od 5. do 7. razvit će Turska veoma uspjeha ofenzivu. Ententa će odgovoriti s protunapadajima te će biti na moru i na kopnu veoma zestokih bojeva, koji će nanijeti golemih gubitaka više nego jednoj velevlasti. Prve tri sedmice u mjesecu ne donasaju ententi ništa dobra. Nijemci će se dapače iskrcati u Engleskoj, tako te ovjlive morati svaki muskarac da bude pozvan pod oružje.

Oktoibar.

Premda će Engleska imati teskih gubitaka na moru i u vanjskoj trgovini, ponajpriče posljednje sedmice u mjesecu, ipak se u Francuskoj opažaju veoma jake struje za doskoro sklopljenje mira. Oko 8. ili 9. je stvar već tako daleko uznapredovala, da hoće Francuska prihvatiti mirovne uvjete. No poslo se kod toga ne uzima dostatan ozbir na želje Rusije, to se uslijed njezinih prigovora prekidaju rasprave. Nasuprot rat će usplamljenijem bivšem Engleska će 22. imati teskih gubitaka na moru. Vrijednosni papiri padaju gotovo nevjerojatno, tako može vlada stati na kraj općoj stravi samo mudrim mjerama opreznosti. Dolazi tako daleko, da Nijemci stoje pred Londonom; engleske će čete biti 28. namamljene u zasjedu i potučene. Francuska je tako oslabljena, da ne zna kako bi se oprla neprijateljskoj navalni.

Novembar.

Dne 3. bit će veoma velika bitka. Francuska će biti potučena, žene i djeca imaju strahovite stvari da pretrpe, te javno uzbuđenje tako rastuća da puk dne 10. ustaje proti vladi. Posredovanjem iz Rima donjet će tad koliko toliko olaksanja. Francuska i Rusija imat će u to vrijeme samo nesreću. Nutarnja nesloga, uhadarstvo i izdajstvo uništiti će njihove najholje osnove. Papiri na burzi padaju neprestano od 22. oktobra do 11. novembra. Položaj je takav, da dolazi do najvažnijih

ratah poduzeća. Prema koncu mjeseca ima Engleska opet da zabilježi nekoliko uspjeha.

Decembar.

Između 7. i 10. bit će nešto mirnije. No od 13. dalje prevladavaju opet ratni događaji. Ovi se prije svega odigravaju na 6. stupnju istočne dužine i englesko oružje kao da počinje dobivati nadmoć. No u Indiji nasuprot dolazi do pobuna, koje ali vlada mudrim mjerama utišuje. No tek godina 1917. donasira mir i s njime Engleskoj potpunu nagradu za njezine borbe i žrtve.

Tako to „poročanstvo“. Vederemo!

Domaće vijesti.

Prodaja ribe Tko želi prodati ribje neka uzme na znanje, da se istu može predati odnosno prodati na mjestnoj tržnici kod komisije za aprovizaciju.

Predsjednik upravne komisije za margrofiu Istru. Novoinaenovani predsjednik upravne komisije za margrofiu Istru, dvorski savjetnik Alojz Lasciac, položio je u ponedjeljak prisegu u ruke namjesniku, te je na to nastupio svoje novo mjesto u Poreču.

Zapljenjene knjige. Okružno sudište u Rovinju (tako u Pazinu) zaplijenilo je sljedeće talijanske knjige: „Un viaggio in Russia“ (Gavino Ricci Torino-Roma 1907.); „Antologia carducciana“ (Bologna, Zanichelli 1909.); „Poesie dal XIV. al XIX. secolo“ (S. Santini, Roma-Milano 1908.).

† **Ziersdorf** primamo: „U ime cijeloga hrvatskoga evakuiranog naroda iz Istre, koji se nalaze u kotaru Oberhollabrunn (Dolnja Austrija), čast mi je srdačno čestitati na odlikovanje veleučedom g. Spiri Peručiću, savjetniku c. k. pokrajinskog suda i predstojniku kotarskog suda u Puli. Narod se ga u ova vremena sjeća, kao dobrog oca evakuiranog naroda. Živio!“ — Ljub. Nikolić, dušobrižnik.

† **Tršćanski biskup među iseljenicima.** Tršćanski biskup dr. Karlin posjetio je zavod u ulici Pondarce, gdje je sabrano veliko mnoštvo iseljenika iz donje Istre, te im je podijelio uskršnu sv. pričest.

Namjesnik barun Fries-Skene darovao je odboru za bjegunce s juga u Mariboru iznos od 200 kruna.

Ka raspustu tršćanske trgovačke komore više „Grazer Tagblatt“:

Tom razvješeljivom naredbom nestalo je posljednjeg ognjišta talijanskog irenditizma, jer je tršćansku komoru stigao isti udes, kao što i mnoga društva, u kojima su vladali talijanski nacionalisti. Ako se je državi vjernih elemenata ugodno dojmio taj događaj, to će njihovo zadovoljstvo još mnogo više porasti uslijed najvjenstih važnih reformna izbornog prava i sastava komore u nađi, da će time državni i gospodarski interesi biti na temelju sporazumka sa državi vjernim trgovačkim staležem, koji je do pred kratko imao u tršćanskoj komori tek neznatno mjesto, u punoj njeri uvaženi.

U Trstu, u toj najvećoj austrijskoj trgovačkoj luci, sastaju se veliki trgovački, gospodarski stoga i državni interesi. Te valja čuvati i pospješivati. Svaka politika, koja ne postavlja u sklad i svezu državu i tu državnu luku, ne vidi i nijeće važnost svjetskog prometa po napredak trgovine i dobrobit države. Zaleđe mora biti usko spojeno sa morem. Kao što čvrsto stoji njemačka stropa na Renu, tako mora stajati i austrijska na Jadranu. Inače dolazi u najveću pogibao položaj monarhije kao svjetske države. Stoga moramo da najprijepo pozdravimo osnovu, kojom se mijenjaju točke o pravica inozemaca u štetu tršćanske komore.

Organizacija za opskrbu vojničkih udova i sirota. U svoje vrijeme u Beču osnovani „Odbor za pripomoćno zakladu udova i sirota vojnika pripadajućim sveukupnoj oboružanoj sili“, koji se je kasnije pretvorio u društvo istog imena, nosi oduška unaprijed na temelju previše dozvole ime „C. k. austrijska vojnička zaklada za udove i sirote“ u Beču. Nj. V. Car preuzeo je mlstivo pokroviteljstvo nad ovim društvom. Predsjednik c. k. vojničke zaklade za udove i sirote bit će imenovan od cara.

Ratni opskrbni ured ratnog ministarstva, kojemu je dosada na temelju njegove organizacije pripadalo sabiranje za udove i sirote palih vojnika, naravski, kao pripomoćni ured zajedničkog ministarstva, sa sredstvima, što su mu na raspolaganje skrbi i za potomke palih vojnika ugarskog

državljanstva; „c. k. austrijska vojnička zaklada za udove i sirote“ obraća svoju skrb isključivo za potomke palih vojnika austrijskog državljanstva. Obzirom na to odredilo se, da sabiranje za pripadnike palih Austrijanaca pripada odsada unaprijed u poslovanju novoutemeljenog centralnog ureda „c. k. austrijske vojničke zaklade za udove i sirote“.

Pripomoćni ured c. i. k. ratnog ministarstva primat će svejedno kao i dosada iznositi, što mu budu dostavljeni, bez da bi za to poduzeo kakvo sabiranje.

Sve one osobe, koje priredjuju sabiranja, moraju se legitimirati prije nego li se obrate na političke oblasti da im podijeli dozvolu za sabiranje i priredjenje javne zabave u korist vojničkih udova i sirota, te pilati privolu radi uporabe sabranog novca „c. k. austrijskoj vojničkoj zakladu za udove i sirote“ u Beču III., Auenbruggerstrasse br. 2., dotično kod kompetentnog pokrajinskog ureda ovog društva.

Ista stvar vrijedi i za ona sabiranja ili javne zabave, što se ih priredi u korist potomaka pojedinih vojnih tijela.

U slučajevima zadnje vrsti u pravilu podijelit će se dozvola samo za područje dopunitbenog kotarskog zapovjedništva.

Objava. U predjelima Poljske, zaposjednutim od austro-ugarskih četa, bili su otvoreni privatnom prometu etapni poštanici i brzajavni uredi u Grubieszowu i Tomaszowu.

Na dotične ureds smiju se sljati: dopisnice, otvorena i zatvorena pisma, tiskanice (novine), uzorci robe, poš. naputnice, pisma oznakom vrijednosti, paketi bez oznake vrijednosti do težine od najviše 5 kg te brojavke;

od dotičnih ureda: dopisnice, otvorena pisma, tiskanice (novine), uzorci robe, p. št. naputnice, uložnice poš. štedionice, otvoreno predana pisma oznakom vrijednosti i brojavke. Nadaje bio je c. i. k. etapni poš. i brzajavni ured u Cholmu otvoren privatnom brzajavnom prometu.

Opaza se, da u privatnom prometu sa zaposjednutim predjelom Rusko-Poljske nijesu pristupne preporučene pošiljke.

IZ BANOVINE.

Grof Miroslav Kulmer odlikovan. Njegovo cesarsko i kraljevsko apostolsko Veličanstvo blagovoljelo je Previsijim riješenjem od 18. travnja 1916. premlstivo podijeliti pred-jedniku zemaljskog odbora za liječenje i naobrazbu ratnih invalida, tajnom savjetniku Miroslavu grofu Kulmeru, začasni znak I. razreda Crvenoga Kriza s ratnom dekoracijom uz oprost od pristojba. Počasni znak „Crvenog Kriza“ podijeljuje samo Njegovo Veličanstvo.

Proslava prvog svibnja u Zagrebu. Popodnevni broj zagrebačkog „Ozora“ od 25. t. m. donasira odlučni članak o proslavi 1. svibnja, što će ga upriličiti Go-pojinsko društvo „Hrvatski Ziti dom“ u Zagrebu. U članka vadimo sljedeće: Gospojinsko društvo „Hrvatski Ziti dom“ održalo je jučer pod predjedanjem presvi, gdje lde Žepić skupnu sjednicu, na kojoj je vijećano o svim atrakcijama, koje se imadu upriličiti na proslavi prvog svibnja u streljačkim jarcima, kao i na priredbi „Hrvatskog Ziti Dana“ dne 7. svibnja, što će se upriličiti na Strossmayerovom šetalistu i na Griču.

Proslava prvog svibnja otpočeti će u 6 sati u jutro (po novom vremenu). Blagajna se otvara u pol 6 sati, te je k ovoj proslavi ulaznica snizena, prema tojoj se plaća za odrasle 50 filira, a za djecu, vojnike i djake uz iskaznicu 20 filira.

Streljački jarcu će biti za ovu prigodu svjezim zelenilom zaodjenuti. Vojnička glazba počima svirati u 6 sati u jutro, te ostaje ondje do 9 sati prije podne.

Da se nase građanstvo kod ove prigode upozna što bolje sa ratnim uredbama, uspjelo je pripreljivačkom odboru „Ziti dom“ da nabavi dva ogromna prenosna brzavara iz ruskog ratišta, u kojima će se kuhati Rahnovske kobasice sa hrenom, a koje su kotlove nase trupe osvojile.

U sredini prostora streljačkih jarka bit će postavljena ogromna svibanjska breza (Maibaum) urešena sa raznim nagradnim predmetima, koji će se kao počasni dar izručiti pethiljadatom posjetnici svibanjske proslave. Kod izručenja ovog počasnog dara biti će ispaljeni licu iz srpskih topova, koji su postavljeni u streljačkim jarcima.

„Hrvatski List“ može se kupiti već u 6 i pol sati ujutro u našoj prodavaonici Via Sissano broj 3 (Uprava „Il Gazzettino di Pola“), gdje se prodaje također Polaer „Tagblatt“.

Gospodarstvo.

Gospodarski rad u osvojenju Srbije.

Organizovanje i ravnanje gospodarskog života, koji se ponovno budi u onom dijelu Srbije, koji spada u djelokrug c. i. k. vojničke uprave, u potpunosti je zamahu, a o tome vodi brigu jedno glavno odjeljenje vojne uprave, c. i. k. gospodarska skupina. Upravitelj je ove skupine pionirski pukovnik Karlo Petzold, a predsjedjalni su referenti intendant Franjo Novak u pitanjima kolonizacije i statistike kapetan Lhodny, a trgovinsko-političkim pitanjima natporučnik dr. Dare, u pravnim pitanjima natporučnik dr. Leowy, upravitelj je računarskog odjeljenja natporučnik računovodja dr. Pataky. Skupina ima ova važna odjeljenja:

Gospodarsko odjeljenje, čiji je upravitelj kraljevski ugarski ministarski savjetnik Josip Nemeš, a njegov je referent dr. Franjo prof. Dezase. U djelokrug ove sekcije spada opće vođenje gospodarskih pitanja okupiranih krajeva, dalje osnivanje, nadziranje i vođenje vojnih gospodarskih sekcija, središnje upravljanje bivših državnih i krunskih dobara, nabavljanje sjemenja za civilno stanovništvo, koje se vraća i dijeljenje ovoga sjemenja, konačno određivanje odnosno promicanja gojenja marve. Određenja sekcije provadjaju c. i. k. vojne gospodarske stanice, i to u Topčideru, Šapcu, Loznici i Valjevu. Ove stanice upravljaju državnim i krunskim dobrima, koja se nalaze u njihovim rajonima. Oranje još neobrađenih polja vrši se, a sad napreduje u tolikoj mjeri, da na domenua nije ostao neobrađen ni komadić zemljišta. Središnje skladište robe stoji pod vodstvom natporučnika Weimanna. Referenti su natporučnici Rothauer i Maraky. Artiklima, koji služe za pokrivanje najrvih potreba, posreduje ova sekcija trgovinu okupiranih zemalja. Središnje skladište robe učinilo je tamosnijim trgovcima već dosada neprocjenjive usluge. U ostalom posreduje ova ustanova i poslove kompenzacije.

Rudarska sekcija stoji pod upravom rudarskog direktora pučko-ustaskog natporučnika Imhoffa. Uprava vojske vaudredno se znimaa za posao ove sekcije. Već k broj rudarskih mjernika i više hiljada radnika grozničavo rade na uspostavljanju posla u srpskim rudnicima, koji su poznati zbog svoga bogatstva. Danas je već počeo posao u četiri rudnika. U Krapnju i Majdanpeku marljivo se kopaa bakrena ruda, u Ripnju olovo i antimon, a u Vlaskom polju uglji. Na još 18 mjesta radi se na uspostavljanju i otvaranju rudnika, svuda sa osiguranom nadom u uspjeh.

Sekcija za šume i drvo stoji pod vodstvom šumskog referenta natporučnika Finke-a i referenta za drvo natporučnika Robitscheka. U dvije sume već su počeli poslovi oko eksploatacije drveta i to između Bajne Baste i Učica na Tolzi planini i kod Krapnjeva na Lupovani. Sa oiba mjesta već se je dobilo drvo za majdanne i druge svrhe, vojsku itd. Za kratko vrijeme početi će se eksploatirati i svi sumski predjeli: U blizini Biograda hrastova šuma Rakovicna, u blizini Kraljeva kod manastira Žice hrastove i jelove sume, na Golji planini hrastova šuma, konačno u Maevi, na pruzi Sabac—Loznica hrastove i bukove sume, pa orahovo drvo. Vojna uprava i glavna sekcija organizovale su sekcije na modernoj osnovi. Tako se radi na budućnosti osvojene Srbije.

Poruke iz uprave.

Gosp. I Novak — Pazin lista ne šaljeno po predloženim uvjetima. Pozdrav Vam!

Tužnim srecem javljamo svoj rodbini, prijateljima i znancima žalostnu vijest, da je naš nezabornim suprug, sin i brat

ALBIN BON

c. k. poštarski meštar u Fazani

prekjučer dne 26. travnja preminuo, nakon kratke bolesti, u 42. godini života.

Sprovod neprežaljnjeg pokojnika sljediti će danas u 5 i pol sati poslije podne iz pokrajinske bolnice na gradjansko groblje.

PULA, 28. travnja 1916.

Antica Bon, supruga. Frane Bon, c. k. geometar, brat. Vinka Bon, majka. Sofija Tudor, sestra. I ostala rodbina.

Zadnje vijesti.

Grčka usprotivila se ententnim zahtjevima.

A t e n a, 27. (D. u.) Wolffov ured javlja: Na zahtjev ententine diplomacije, da joj Grčka stavi na raspolaganje željeznicu Patras-Larissa, izjavila je grčka vlada kategorički, da o tom pitanju neće da raspravlja.

Bivši ministar Marchet umro.

B e č, 27. (D. u.) Bivši je ministar Marchet naglo preminuo od udara kapi.

Bomba pred bugarskim poslaništvom u Ateni.

A t e n a, 27. (D. u.) Na stepenicama je bugarskog poslanništva prasnula po noći mina, Eksplozija bila je izvanredno jaka. Porazlupana su sva stakla na prozorima u poslaništvu i na kućama u okolici. Bugarski se je poslanik izrazio pred zastupnikom Wolffovog ureda, da on drži isključenim, da je taj atentat bio izvršen od Grka. Još je jedna druga bomba, koja nije eksplodirala,

bila zaplijenjena od policije. Oblasti poduzimlju opširne sigurnosne mjere, da za priječe nove nemire sa strane krugova, koji pristajaju uz ententu.

HRVATI

**Zahtijevajte u svim kavanama
: „HRVATSKI LIST“ :.**

Sjećajte se Crvenog križa!

Svakovrstne pisarničke potrepštine

za

urede, privatnike, trgovce

itd.

preporuča na debelo i drobno

PAPIRNICA

Jos. Krmpotić - Pula

B. BUDISAVLJEVIĆ.

Na ličkoj stepi.

— Sve bi, braćo, bilo kako tako, da ne bude nesrećnih onih napisa na novčanim kesicama — ojunaci se sad i blagajnik Staniša — a ja od muke i straha — onako mi nesto začepilo sapu — nijesam znao ni mogao kazati, da su one kesice još od pokojne naše kumpanije.

— Smetenjače, da budeš rekao, kako je — ozbiljno ga pogleda načelnik Maniša — ni po jada, ja bih mirno ovo stare glave u grob položio; a sad gle, kako nam prisiva velemožni, da ka' nijesmo pravo vjerni našem premilostivom ustavu, kao ona druga braća po pauriji.

— Mući, stari, dok još koji put dodje, pa nas proćubica velemožni, i mi ćemo postati pravi ustašnici; odjednom to, onako naprjetac ne ide, — završi bilježnik, a Maniša zovne kremenara, pa mu svečano dohaci: „Račun je moj, je s' čuo, more? Zapiši“.

— Esam, odvratiti ovaj i isprati očima gospodu, dok ne zamakose, možda malo vruće glave, iza općinske kuće, da pričaju na svom odžaku o prvoj reviziji velemožnoga gospodina kr. novog podžupana.

Dok se ovi u „svačijoj kući“ odmarali i kri-jepili, podžupan je već daleko bio odmašio, prevrćući u glavi razne dojmove onoga dana, a prikupljajući nove slike, nove prizore. Već čim se je otišnuo iz sredine sela, tesko mu se snvidješe na donjem kraju česta mrka garista. Zazeblo ga, kad je na svoje oči vidio, sto kazivahu tolike službene dojave o mrskoj, poganoj, da, zvjerskoj čudi pali-

kuća „na kordunu“. A kad konji promakli i mimo zadnjih potleušica s onim tijesnim prozorčićima, kroz koje se nikako ne bi mogla protomiti ljudska glava — zagleda se naš putnik iznebuha na neki obrončić s lijeve ruke kraj zemaljske ceste. Obujmila ga teska, mučna slutnja, kad je nabrojio pet humaka, nešto već uleglih i na polak u travu uralih — jedan do drugoga! Tud se dasto sjeti nesmiljene strogosti, kojom je krajiška uprava kojih petnaest godina nazad morala poseći i protiv samih brašnara, da bude smak nekad viteškom, a poslije kadsto bogme grabežljivom, pa i krvoločnom hajdukovanju.

Sad će kola poduzim nasipom preko nekih zamuljenih barunina neugodna vonja, pa lagahnom nadebicom ali sporo i nesigurno ne uspona već toka radi, što su nebržni ljudi hrpe tučena shrpali malne posred ceste ili veliko kamenje ondje navaľjali, da ga istom potnu tucati, ne pazeći nimalo, o će se time promet priječiti.

Kad se iza toga spustili udoliceom, pa došli do mosta podno povelika brda, sadje podžupan s kola i naloži monku, nek počeka, da odusi blago, a on da će ispred kola do navrh gore pjesice. Popodje tako i u pò strane stigne okosta starca u vojničkoj staroj kabanicí s kremenjačom za pojansom, gdje goni kljuse s tovarom žita iz mlina.

Nazove mu Boga i okrene razgovor s njim, izdavajući se za blažnoga trgovca iz Dalmacije. Pita podžupan za letjina, pa za zdravlje u svijeta i blaga, pita, imaju li zdrave vode, i kojesta još propitkuje, a sve se krađom zagleda u starčevu

zagasito, čestom slotom opaljeno, a teskom rabotom izmreskano, ali odvažno, ali junačko lice. Onaj kukasti nos, povis krupna, bijela brka, pa visoko uzbrdito čelo ponad živa crna oka, i krupne očne kosti i jaka brada pravo ti kažu, da je Likolu odrastao na domaku bosanskoj medji, pa vikao nositi glavu u torbi, a ne prezati od vuka ni hajduka.

Na jeduom će podžupan: „More, jesu li iz davna ona garista na izmaku sela i humci oni malo podaje?“

— A jer ti to pitas? — pogleda ga stari i omjeri pitaoaca od pete do glave dugim, ostrim pogledom.

— E pa tako pitari, jer me ovud nikad bilo rije.

— A sto bi pitao, kad imaš zdrave oči?

— Pa ne smije li se znati, jesu li odavna u vas paljevine?

— Ama i jesu i nijes. Naše je starije koljeno viklo paliti se s Turčinom, pa kad plane u njem vrag, bi i brat brata dohvatilo. A kad kašnje i mladji pás prihvatilo stari boj adel, kad na našoj strani s bratske ruke zagudilo zlo, odredio je obstar, da se kriven sudi prijekim sudom, pa se naš zločok strahom urazumio. A sad, o'kad došle nove pravice, eno si vidio — opet nečastivom porasli rogovi.

— Kakve su to nove pravice, veliš?

— Pa sta ti ja znam, kakve su; kažu, da su došle tasmo iz paurije, pa da će i ostati ovako, po nas naopako, moj br'le.

— Zasto naopako, holan?

(Nastavit će se.)